

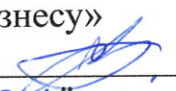
МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА ШКОЛА БІЗНЕСУ»**

Кафедра суспільних наук та мовної підготовки

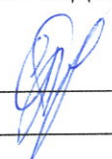
УЗГОДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту «Європейська школа
бізнесу»

 О. Чатченко
"29" *листо* 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри суспільних наук
та мовної підготовки

 С.Печенізька
"21" _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність:	073 «Менеджмент»

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Приватний заклад вищої освіти «Міжнародний європейський університет».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Старший викладач _____ Т.М. Височанська

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри суспільних наук і мовної підготовки, протокол № _____ від «__» _____ 2021 р.

Завідувач кафедри суспільних наук та мовної підготовки _____ С.С. Печенізька

Робоча програма навчальної дисципліни обговорена та схвалена на засіданні кафедри менеджменту та економіки, протокол № _____ від «__» _____ 2021 р.

Завідувач кафедри менеджменту та економіки _____ Ю.С. Ремига

Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціологія і психологія» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент».

Опис навчальної дисципліни (анотація). Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області менеджменту. Вивчення дисципліни забезпечує одержання необхідних теоретичних знань, світоглядних орієнтацій, без яких неможлива робота сучасних фахівців. Знання дисципліни надає можливість підвищити якість менеджменту, оскільки формує здатність до самоорганізації та вільного розвитку особистості.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»	Нормативна	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки	
Змістових розділів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне завдання: Написання есе на запропоновані теми		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
Загальна кількість годин – 90		24 год.	6 год.
		Практичні	
Тижневе навантаження: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: Перший (бакалаврський) рівень	Самостійна робота	
		50 год.	78 год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є соціальне буття, соціальні виміри суспільства, особливості (форми, закони, закономірності) взаємодії індивідів, їх груп, спільнот.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями соціально-гуманітарних дисциплін (Українська мова як професійна; Філософія, етика та естетика; Основи економічних вчень та менеджменту).

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Соціологія і психологія» є ознайомлення студентів про становлення і розвиток соціології як науки, процеси суспільного життя, закони функціонування і розвитку суспільства та його складових компонентів. Формування знань про психологічні закономірності і механізми виникнення, функціонування і розвитку психіки.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Соціологія і психологія» є:

- формування у студентів соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності;
- розвиток умінь і навичок правильно і науково обґрунтовано пояснювати психологічні факти, ті або інші прояви особистості людини;
- вміти практично використовувати дані знання та вміння у практиці спілкування і вирішенні своїх життєвих завдань і рішень.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність застосовувати отримані знання, розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у професійній діяльності управлінця із застосуванням теорій, положень, принципів та норм гуманітарних, фундаментальних наук в умовах інформаційності й комплексності.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності. СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння / навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
1.	здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Загальні компетентності					
2.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та

	використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.				груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
3.	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.	концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних; спілкування з професійних питань, у т.ч. іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

Програмні результати навчання	ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації. ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації. ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.
--------------------------------------	---

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
--

Результати навчання:

Після опанування дисципліни студент повинен

знати:

- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- особливості становлення соціології як самостійної науки, структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження, основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного досліджень;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці;
- зміст, структуру і види діяльності та поведінки як психологічних феноменів тощо.

уміти:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно – функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо;
- брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань.
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів в сім'ї, колективі, на виробництві;
- сприяти розв'язанню міжособистісних та трудових конфліктів, виконуючи роль медіатора.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни «Соціологія і психологія» відводиться 90 години 3 кредити ЄКТС.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1

СОЦІОЛОГІЯ

Тема 1. Соціологія як наука. Теорія і практика соціологічних досліджень.

Соціологія як наука про суспільство. Об'єкт і предмет соціології. Структура соціологічного знання. Функції, принципи, категорії, основні закони соціології, її зв'язок з іншими науками. Методи соціології. Соціологічне дослідження: поняття та різновиди. Функції соціологічного дослідження. Етапи проведення соціологічних досліджень. Програма та робочий план соціологічного дослідження. Методи соціологічних досліджень. Визначення та види вибірки у соціологічних дослідженнях. Обробка та аналіз емпіричної інформації.

Тема 2. Історія розвитку соціології.

Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США та в Україні. Передумови виникнення соціології як науки. Соціологічна концепція О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, П. Сорокіна, В. Парето. Становлення і розвиток української соціології (М. Драгоманов, М. Грушевський, В. Липинський та інші). Сучасний етап розвитку соціологічної науки. Новітні соціологічні теорії.

Тема 3. Суспільство як соціальна система.

Суспільство: сутність, типи та тенденції розвитку. Характерні особливості сучасного суспільства. Системний підхід до вивчення суспільства в соціології. Базисні компоненти суспільного життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок і контроль.

Тема 4. Соціальна структура суспільства і соціальна стратифікація.

Соціальна структура суспільства та її основні елементи. Соціально-класова структура суспільства. Соціально-демографічна структура суспільства. Соціально-територіальна структура суспільства. Теорія соціальної стратифікації. Теорія соціальної мобільності.

Тема 5. Особистість в системі соціальних зв'язків.

Соціологічні підходи до вивчення особистості та її місце в суспільстві. Структурні елементи особистості. Соціалізація особистості. Фактори соціалізації. Соціальний статус та соціальна роль особистості.

Тема 6. Соціальні конфлікти і шляхи їх вирішення.

Поняття соціального конфлікту. Класифікація, структура, функції і причини виникнення соціальних конфліктів. Прогнозування та попередження конфліктів. Шляхи і засоби подолання конфлікту.

Тема 7. Соціологія культури, освіти та релігії

Соціологія культури, соціальні функції культури, її види та структурні елементи. Види культури, форми культури та їх взаємодія.

Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції. Основні тенденції розвитку освіти у світлі Болонського процесу.

Соціологічні концепції релігії. Функції релігії як соціального інституту суспільства. Релігійні організації та соціальна релігійна ситуація у сучасній Україні. Тенденції розвитку релігійних процесів в українському суспільстві. Місце етносоціології у структурі соціологічного знання.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГІЯ

Тема 8. Психологія як наука

Походження і значення терміну «психологія». Місце психології в системі інших наук. Зв'язок і основні відмінності життєвої та наукової психології. Психологія як система розвиваючих наук. Основні галузі психології. Предмет, завдання та методи психології.

Тема 9. Прикладна психологія.

Психологічні чинники вибору майбутньої професії. Види психологічної практики: психологічна діагностика, психологічне консультування, психологічна корекція, психотерапія, педагогічна діяльність. Принципи практичної психології. Психологічна служба в системі практичної діяльності психолога.

Тема 10. Людина у навчанні.

Особливості роботи пізнавальних процесів та саморегуляції людини (емоції, почуття, воля). Поняття про відчуття та сприйняття. Поняття про пам'ять. Удосконалення пам'яті. Поняття про мислення та уяву. Поняття про емоції, почуття та волю. Поняття саморегуляції та адаптації людини. Самооцінка та Я-концепція.

Тема 11. Особистість у діяльності і спілкуванні.

Самопізнання особистості (характер, темперамент, здібності). Поняття «особистість, індивід, індивідуальність». Структура особистості. Людина у соціумі. Поняття спілкування. Психологія міжособистісного спілкування. Конфлікти та засоби їх вирішення.

Діяльність як цілеспрямована і усвідомлена активність особистості. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Дії і операції. Складові і засоби дій. Уміння й навички. Види діяльності: праця, спілкування, гра.

Тема 12. Людина у розвитку.

Вікові особливості розвитку психіки людини. Теорії психосоціального розвитку. Кризи особистості. Спілкування як умова формування особистості. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція.

Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. Умови підвищення ефективності спілкування. Формування атракції.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1. СОЦІОЛОГІЯ												
Тема 1. Соціологія як наука. Теорія і практика соціологічних досліджень.	7	2	1	-	-	4	8	2		-	-	6
Тема 2. Історія розвитку соціології.	7	2	1	-	-	4	6	-		-	-	6
Тема 3. Суспільство як соціальна система.	7	2	1	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 4. Соціальна структура суспільства і соціальна стратифікація.	6	2	1	-	-	3	6	-	-	-	-	6
Тема 5. Особистість в системі соціальних зв'язків.	7	2	1	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 6. Соціальні конфлікти і шляхи їх вирішення.	6	2	1	-	-	3	6	-	-	-	-	6
Тема 7. Соціологія культури, освіти та релігії	7	2	2	-	-	3	8	2	-	-	-	6
<i>Самостійна робота №1</i>	3	-	-	-	-	3	6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим розділом 1	50	14	8	-	-	28	54	4	4	-	-	48
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГІЯ												
Тема 8. Психологія як наука	9	2	1	-	-	4	8	2	-	-	-	6
Тема 9. Прикладна психологія.	9	2	1	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Тема 10. Людина у навчанні.	9	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 11. Особистість у діяльності і спілкуванні.	9	2	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 12. Людина у розвитку.	7	2	1	-	-	3	6	-	-	-	-	6
<i>Самостійна робота №2</i>	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-
ПМК	2	-	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Разом за змістовим розділом 2	40	10	6	-	-	24	36	2	4	-	-	30
Усього годин	90	24	16	-	-	50	90	6	8	-	-	78

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль I.		
1.	Соціологія як наука. Теорія і практика соціологічних досліджень.	2
2.	Історія розвитку соціології.	2
3.	Суспільство як соціальна система.	2
4.	Соціальна структура суспільства і соціальна стратифікація.	2
5.	Особистість в системі соціальних зв'язків.	2
6.	Соціальні конфлікти і шляхи їх вирішення.	2
7.	Соціологія культури, освіти та релігії	2
Модуль II.		
8.	Психологія як наука	2
9.	Прикладна психологія.	2
10.	Людина у навчанні.	2
11.	Особистість у діяльності і спілкуванні.	2
12.	Людина у розвитку.	2
Разом:		24

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль I.		
1.	Соціологія як наука. Теорія і практика соціологічних досліджень.	2
2.	Історія розвитку соціології.	1
3.	Суспільство як соціальна система.	1
4.	Соціальна структура суспільства і соціальна стратифікація.	1
5.	Особистість в системі соціальних зв'язків.	1
6.	Соціальні конфлікти і шляхи їх вирішення.	1
7.	Соціологія культури, освіти та релігії	2
Модуль II.		
8.	Психологія як наука	1
9.	Прикладна психологія.	1
10.	Людина у навчанні.	1
11.	Особистість у діяльності і спілкуванні.	1
12.	Людина у розвитку.	2
Разом:		16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Програмою навчальної дисципліни лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль І.		
1.	Соціологія як наука. Теорія і практика соціологічних досліджень.	4
2.	Історія розвитку соціології.	4
3.	Суспільство як соціальна система.	4
4.	Соціальна структура суспільства і соціальна стратифікація.	3
5.	Особистість в системі соціальних зв'язків.	4
6.	Соціальні конфлікти і шляхи їх вирішення.	3
7.	Соціологія культури, освіти та релігії	3
	<i>Індивідуальна робота №1</i>	3
Модуль ІІ.		
8.	Психологія як наука	4
9.	Прикладна психологія.	4
10.	Людина у навчанні.	4
11.	Особистість у діяльності і спілкуванні.	4
12.	Людина у розвитку.	3
	<i>Індивідуальна робота №2</i>	3
Разом:		50

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Підготовка рефератів, есе, доповідей та виступів на засіданнях круглого столу, конференціях; публікація тез та статей.

10. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Перелік питань для контрольних робіт №1

1. Місце і роль соціології в системі наук про суспільство.
2. Предмет і об'єкт соціології, її основні категорії.
3. Функції, принципи, методи, основні закони соціології.
4. Структура соціологічного знання.
5. Етапи розвитку і становлення соціології.

6. Загальні положення соціологічних поглядів О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, П. Сорокіна, В. Парето.
7. Зародження та розвиток української соціології.
8. Сучасні соціологічні теорії.
9. Зміст поняття “суспільство”. Системний підхід до вивчення суспільства в соціології.
10. Базисні компоненти суспільного життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни.
11. Сутнісні риси суспільства, проблема типологізації суспільств.
12. Соціальна структура суспільства та її складові.
13. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
14. Соціальна структура українського суспільства, тенденції її розвитку.
15. Поняття особистості в соціології.
16. Соціальна структура та типологія особистості.
17. Процес соціалізації: етапи (первинна, вторинна), компоненти (освіта та виховання).
18. Соціальний статус і соціальна роль особистості, шляхи їх набуття.
19. Рольовий набір і рольові конфлікти.
20. Соціологія економічного життя: об’єкт, предмет і завдання.
21. Категорії економічної соціології: “економічна свідомість, інтерес, поведінка”, “власність”.
22. Поняття предмета соціології праці та управління.
23. Основні категоріальні характеристики праці: “характер праці”. “зміст праці”, “умови, види, організація праці”.
24. Суб’єктивні характеристики сфери праці: “мотивація”, “ставлення до праці”, “задоволеність умовами праці, “трудова адаптація”, “соціально-психологічний клімат у колективі”.
25. Молодіжна субкультура та її вплив на особистість.
26. Девіантна поведінка та її соціальна корекція.
27. Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання.
28. Історія становлення соціології конфлікту.
29. Поняття “соціальний конфлікт” і причини конфліктів.
30. Типологія конфліктів.
31. Механізм і структура соціальних конфліктів.
32. Функції соціальних конфліктів.
33. Попередження та розв’язання конфліктів.
34. Стратегії виходу з конфліктної ситуації.
35. Методологічні прийоми дослідження конфліктів.
36. Шляхи гармонізації суспільних відносин в українському суспільстві

Перелік питань для контрольних робіт №2

1. Становлення предмету психології на різних етапах її розвитку.
2. Основні напрямки психологічної науки.
3. Функції психіки.
4. Основні форми прояву психіки та їхній взаємозв'язок.
5. Методологічні принципи дослідження психіки.
6. Етапи психологічного дослідження.
7. Метод спостереження і особливості його використання в психологічному дослідженні
8. Експеримент як метод психології.
9. Опитування як метод психологічного дослідження.
10. Основні правила і вимоги до використання тестів у психології.
11. Метод вивчення продуктів діяльності.
12. Передумови розвитку психіки.
13. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і форм поведінки тварин.
14. Рушійні сили розвитку особистості.
15. Спрямованість як головний компонент особистості.
16. Діяльність та її структура.
17. Формування навичок і вмінь у діяльності.
18. Психологічна характеристика основних видів діяльності.
19. Увага: фізіологічні основи, види і властивості.
20. Роль уваги в процесі діяльності. шляхи підтримки в процесі трудової діяльності.
21. Сутність і закономірності чуттєвого пізнання дійсності.
22. Властивості відчуттів.
23. Властивості сприймання.
24. Характеристики процесів пам'яті.
25. Умови підвищення ефективності пам'яті.
26. Форми і операції мислення.
27. Мислення як процес розв'язання задач.
28. Індивідуальні особливості розумової діяльності.
29. Мислення і мовлення.
30. Прийоми створення образів уяви.
31. Уява і творча діяльність людини.
32. Емоції і почуття.
33. Почуття і особистість.
34. Природа і сутність поняття "воля".
35. Вольові якості особистості і їхнє формування.
36. Типи темпераменту і їхні характеристики.

37. Темперамент і характер.
38. Умови формування характеру.
39. Задатки і здібності.
40. Формування й розвиток здібностей.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Проблемний метод навчання, який націлений на формування у студентів здатностей до діалогу, вміння відстоювати свою власну думку;
2. Бесіда, яка спонукає студентів міркувати, аналізувати та відтворювати раніше отримані знання;
3. «Мікрофон», який дає можливість кожному студенту швидко, по черзі, дати відповідь на запитання чи висловити свою думку;
4. Метод навчання «мозковий штурм», який спонукає студентів проявити уяву і творчість, допомагає знайти кілька рішень з означеної теми шляхом вільного вираження думок тощо.

12. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів);
- Поточний контроль (діагностика якості засвоєння матеріалу студентами окремих тем та змістових модулів);
- Підсумковий контроль (загальна діагностика якості знань та навичок студентів).

13. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення його змістових модулів на останньому семінарському занятті.

Форма підсумкового контролю є **залік**. Поряд з підсумковим тестовим контролем обов'язковим є застосування такої форми контролю, як тестове-усне опитування.

Максимальна кількість балів за ПМК – 60.

14. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Соціології та психології» здійснюється в балах відповідно до табл.14.1.

Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 14.1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Соціологія і психологія»

Розділ I Поточне тестування та самостійна робота														Розділ II Підсумковий контроль	Всього
Змістовий розділ 1								Змістовий розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	KP1	T8	T9	T10	T11	T12	KP2		
-	5	-	5	-	-	5	15	-	5	5	5	-	15	40	100

*T1, T2, ..., T14 – теми занять

**KP1, KP2 – контрольні роботи

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах:

– усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань;

– експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Загальна оцінка знань студентів за поточним контролем

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів.

Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі заліку.

Критерії оцінювання знань під час заліку

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на іспиті складає **40** балів (див. табл. 14.2).

Таблиця 14.2

Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з навчальної дисципліни «Соціологія і психологія»

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання білету:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно»**, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання соціологічних та психологічних категорій та законів;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;

– уміння користуватись методами наукового аналізу соціальних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;

– демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;

– використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре»**, якщо:

– відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:

– при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно»**, якщо:

– відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;

– висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати іспиту оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на екзамені оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на залік.

Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**.

Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 14.3).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних занять, самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексної контрольної роботи, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни).
2. Методичні рекомендації для студентів з навчальної дисципліни «Соціологія і психологія».
3. Завдання для самостійної роботи студентів.
4. Підручники, навчальні посібники.
5. Першоджерела.
6. Питання для підсумкового модульного контролю студентів.

**Питання для підсумкового самоконтролю студентів
зі змістового модулю I**

«Соціологія»

1. Місце і роль соціології в системі наук про суспільство.
2. Предмет і об'єкт соціології, її основні категорії.
3. Функції соціології.
4. Соціальні закони: їх сутність і види.
5. Структура соціології як науки.
6. Етапи розвитку і становлення соціології.
7. Загальні положення соціологічних поглядів О. Конта.
8. Загальні положення соціологічних поглядів Г. Спенсера.

9. Загальні положення соціологічних поглядів Е. Дюркгейма.
10. Загальні положення соціологічних поглядів М. Вебера.
11. Зародження та розвиток української соціології.
12. Сучасні соціологічні теорії.
13. Зміст поняття “суспільство”, його сутнісна характеристика.
14. Макро- і мікрорівні вивчення суспільства, системний підхід до вивчення суспільства в соціології.
15. Базисні компоненти суспільного життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни.
16. Соціальні відносини та соціальні конфлікти.
17. Система соціального контролю.
18. Соціальна структура суспільства та її складові.
19. Теорії походження суспільства.
20. Соціальна структура українського суспільства, тенденції її розвитку.
21. Соціальна стратифікація, її види і критерії.
22. Соціальна мобільність: поняття і види.
23. Соціальні інститути: їх види і функції.
24. Роль і місце соціальних організацій у суспільстві, їх види.
25. Особистість у системі соціальних зв'язків.
26. Соціологічні підходи до вивчення особистості.
27. Соціологічна структура особистості.
28. Процес соціалізації: етапи, компоненти. Ре- і десоціалізація.
29. Соціальні ролі та соціальні статуси: поняття і види.
30. Наукові підходи до вивчення ролі особистості у суспільстві.
31. Соціальна поведінка, фактори її формування.

**Питання для підсумкового самоконтролю студентів
зі змістового модулю 2**

«Психологія»

1. Загальна характеристика психології як науки. Відмінність її від інших наук.
2. Розвиток уявлень про природу психічних явищ.
3. Мозок і психіка.
4. Метод тестів.
5. Спостереження і експеримент.
6. Бесіда як метод психології.
7. Відчуття. Види відчуттів. Закономірності відчуттів.
8. Сприйняття. Класифікація видів сприйняття.
9. Психологія пам'яті. Види пам'яті. Удосконалення пам'яті.

10. Психологія мислення. Творче мислення. Розвиток креативності.
11. Психологія уяви. Класифікація видів уяви.
12. Методи залучення уваги.
13. Роль емоцій в мотивації та регуляції діяльності.
14. Вольова регуляція як особистісний рівень мотивації.
15. Стреси та їх роль в житті людини.
16. «Я-концепція», самооцінка, механізми захисту особистості.
17. Психологічні захисні механізми людини.
18. Психологія особистості.
19. Психологічні теорії особистості.
20. Психологічний зміст понять «індивід», «суб'єкт» і «особистість».
21. Структура особистості.
22. Психологія людських здібностей.
23. Проблема темпераменту в психології
24. Проблема характеру в психології.
25. Особистість і група.
26. Міжособистісні стосунки і конфлікти.
27. Психологія життєвого середовища людини.
28. Психологія активності людини.
29. Спілкування і поведінка як форма життєдіяльності людини.
30. Лідерство та керівництво. Типи лідерів. Стилi керівництва.

16. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна (базова):

1. Герасимчук А. А., Шиян О. Н. Соціологія: Навч. посіб. — К., 2003.
2. Соціологія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В. Г. Городяненка. — К.: Вид. центр “Академія”, 2005.
3. Дворецька В. Г. Соціологія: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2002.
4. Лукашевич Н. П. Соціологія. — К.: МАУП, 2002.
5. Пшеничнюк О. В., Романовська О. В. Соціологія: Посібник для підготовки до іспитів. — К.: Вид-во Паливода А. В., 2002.
6. Бондарчук О.І., Туриніна О.Л. Загальна психологія. — К.: Логос, 2004. — 140с.
7. Вайнштейн Л. А., Поликарпов В. А., Фурманов И. А. Общая психология: учебник. — Издательство: Современная школа. — 2009. — 512 с.

8. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии: Информ.-метод. пособие к курсу "Психология человека". – Москва: Пед. общество России, 2001. – 367 с.
9. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. – Москва: ЧеРо, "Юрайт", 2001. – 336 с.

Додаткова:

1. Соціологія / За заг. ред. проф. В. П Андрущенко, М. І. Горлача. — К.; Х., 1998.
2. Брегеда А. Ю. та ін. Соціологія: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни.— К., 1999.
3. Соціологія: короткий енцикл. словник. — К., 1998.
4. Макеев С. О. Соціологія: Навч. посіб. — К., 2003.
5. Піча В. М. Соціологія: Загальний курс: Навч. посіб. — К., 2000.
6. Пилипенко В. Е. Соціологія: спеціальні та галузеві соціології. — К., 2003.
7. . Павліченко П. П., Литвиненко Д. А. Соціологія: Навч. посіб. — К.: Лібра, 2000.
8. Сірий Є. В. Соціологія: спеціальні та галузеві соціології. — К., 2004.
9. Черниш. Н. Й. Соціологія: Курс лекцій. — Львів, 1998.
10. Якуба О. О. Соціологія: Навч. посіб. для студ. — Харків: Константа, 1996.

Першоджерела:

1. Бурдые П. Различение: социальная критика суждения (фрагменты) // западная экономическая социология: Хрестоматия современной классики / Сост. и н.ред.В.В.Радаев. – М.: РОССПЭН, 2004. С.537-565.
2. Бурдые П. Социальное пространство и генезис классов // Бурдые П. Социология социального пространства / Пер. с фр. Москва-СПб, «Алтейя», 2005.С.14-48.
3. Вебер М. Основные понятия стратификации // Человек и общество. Хрестоматия / Под ред. С.А. Макеева. – К.: Ин-т социологии НАН Украины, 1999, с.85 – 106.
4. Гидденс Э. Устройство общества. М., 2003. – Сс. 43 – 55, 384 – 398.
5. Дюркгейм Э. О разделении общественного труда: Пер с фр. - М.: Канон, 1996. - 432 с.
6. Кон Мелвін Л. Професійна структура і відчуження // Соціальні структури і особистість: Дослідження Мелвіна Л.Кона і його співпрацівників / Пер.з англ..Київ: Києво-Могилянська Академія, 2007. С.94-108.
7. Радклифф-Браун А.Р. Структура и функция в примитивном обществе //

Религия и общество. Хрестоматия по социологии религии. – М.: Аспект Прес, 1996. (421-438).

8. Симончук Е. Классовое действие: тенденции формирования социальных классов в Украине / Е. Симончук // Социология: теория, методы, маркетинг. — 2011. — № 4. — С. 50–96.
9. Симончук Е. Классовое сознание: опыт сравнительного эмпирического изучения // Социология: теория, методы, маркетинг. — 2010. — № 4. — С. 56-84.
10. Симончук Е.В. Классовые структуры в сравнительной перспективе // Украинское общество в европейской перспективе / Под ред.. Е.И.Головахи, С.А.Макеева. Киев: ИС НАНУ, 2007. С.33-104.
11. Симончук О. Динаміка соціально-класової структури у пострадянській Україні / О. Симончук // Українське суспільство. Двадцять років незалежності. Соціологічний моніторинг. — Т. 1. Аналітичні матеріали / За ред. В. Ворони, М.Шульги. — К. : Інститут соціології НАН України, 2011. — С. 68–83.
12. Сохань Л. Стиль жизни // Социология молодежи. Энциклопедический словарь. - М., 2008.. - С. 484-486.
13. Соціологія: Підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; За ред. Н. П. Осипової. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 336 с.
14. Шкаратан О.И., Сергеев Н.В. Реальные группы: концептуализация и эмпирический расчет // Общественные науки и современность. — 2000. №5. С.33-45.
15. Штомпка П. Понятие социальной структуры: попытка обобщения // Социологические исследования. — 2001. - № 9. - С. 3-13.
16. Шютц А. Смысловая структура повседневного мира. М., 2003.
17. Яворський М.В. Релігійність в Українському соціумі: сучасний стан

17.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. <http://socio.narod.ru/sociology/uchebnik/uchebnik.htm>
2. <http://www.glasnet.ru/~asch/sociology/>
3. <http://www.magister.msk.ru/library/revolt/aksel001htm>
4. <http://psylib.kiev.ua/>
5. <http://azps.ru/articles/cmmn/>
6. <http://psy.rin.ru/>
7. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Phd/2011_14/index.html